

CYKL

„WYBITNI MATEMATYCY”

**Bocian Łukasz
Bogobowicz Marek
Kuciński Andrzej
gr. Y3 / 2012-2013**

EVARISTE GALOIS

Evariste Galois - matematyk francuski,
twórca nowoczesnej teorii równań
algebraicznych oraz teorii grup.

1811 - 1830

DZIECIŃSTWO

- ✘ Urodził się w Bourg-la-Reine (obecnie część Paryża)
- ✘ Początkowo nie był zainteresowany matematyką
- ✘ Uczęszczał do klasy, gdzie wiodąca była retoryka
- ✘ Matematyką zainteresował się przez przypadek w wieku 15 lat podczas wizyty w szkolnej bibliotece

ZAKRES DZIAŁALNOŚCI

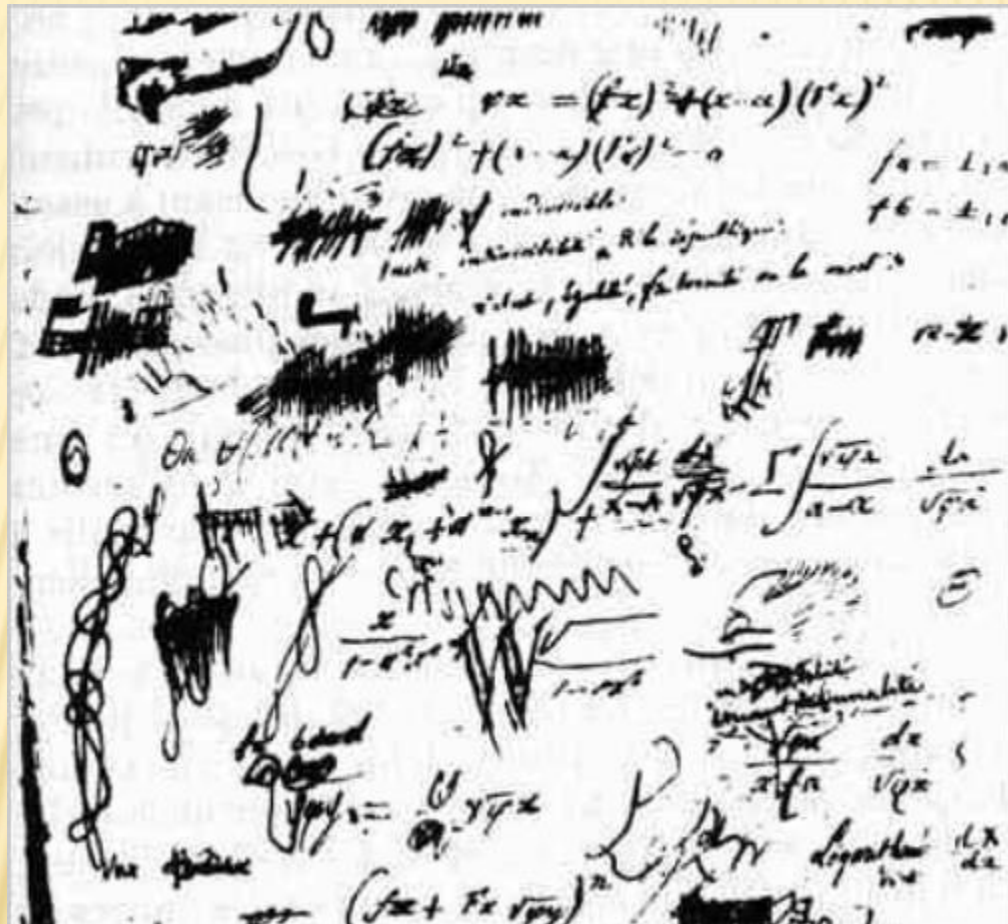
Galois za cel obrał sobie rozwiązanie jednego z najtrudniejszych wówczas problemów - zagadnienia poszukiwania wzorów, które pozwalałyby rozwiązywać równania algebraiczne stopni wyższych niż czwarty.

Problem ten próbowano bezskutecznie rozwiązać od XVIII wieku. Nie poradzili sobie z nim wielcy tacy, jak Kartezjusz, Pascal, Newton, Fourier, Cauchy czy Gauss.

Evariste odniósł jednak sukces. Wykazał, że w ogólnym przypadku dla równań stopnia wyższego niż czwarty, **nie można** znaleźć wzorów, które pozwalałyby te równania rozwiązywać tak, jak ma to miejsce w przypadku równań stopnia niższego, gdyż takie wzory **nie mogą** istnieć.

Do podobnych wniosków w tym samym czasie doszedł również inny znany matematyk - Niels Henrik Abel.

Galois zrobił jednak więcej: przedstawił warunek **konieczny i dostateczny**, spełniany przez równania danego stopnia, dla których istnieją wzory pozwalające rozwiązywać je w podobny sposób, jak ma to miejsce w przypadku równań do czwartego stopnia włącznie.

Fragment rękopisu
E. Galois

DALSZE LOSY

- ✘ Dwukrotnie nie zdał egzaminu wstępnego z matematyki do École Polytechnique, gdyż w odpowiedzi na pytania egzaminujących ograniczał się do zwięzłych, tylko dla niego zrozumiałych stwierdzeń odmawiając szerszego objaśnienia
- ✘ Przez rok studiował w l'École Normale, skąd został wydalony za zdemaskowanie, w prasie, dwulicowej roli dyrektora szkoły w czasie przewrotu lipcowego
- ✘ Po wstąpieniu na tron Ludwika Filipa Galois brał aktywny udział w życiu politycznym należąc do lewicowego stronnictwa „Przyjaciół ludu”
- ✘ Przez swoją działalność dwukrotnie trafił do więzienia

MIŁOŚĆ

W 1832 Galois poznał córkę pewnego francuskiego lekarza - Stéphanie-Félicie Poterin du Motel i zakochał się w niej bez pamięci. Niestety, uczucie to w połączeniu z zazdrością sprawiło, że Ewaryst został wyzwany na pojedynek przez znakomitego strzelca - wiedział, że w tym starciu nie ma szans i że koniec jego życia zbliża się wielkimi krokami. Przed śmiercią postanowił jednak spisać swój naukowy testament.

SPUŚCIZNA GALOISA

Galois chciał, aby jego osiągnięcia naukowe nie przepadły, dlatego swą teorię równań algebraicznych wyłożył jeszcze raz w napisanym tuż przed śmiercią liście do swego przyjaciela, matematyka Augusta Chevaliera, w którym prosił o przedstawienie swoich wyników Gaussowi w celu wydania przez niego opinii, ale nie o ich prawdziwości, lecz o ich ważności.

Był bowiem przekonany, że nawet sam Carl Friedrich Gauss, uważany zgodnie przez wszystkich za najwybitniejszego matematyka wszech czasów i nazywany księciem matematyków, nie zrozumie jego teorii.

ŚMIERĆ

Wczesnym rankiem 30 maja 1832 roku Galois został postrzelony w brzuch i zmarł następnego dnia rano o dziesiątej w szpitalu (prawdopodobnie zapalenie otrzewnej), po odmowie przyjęcia posługi kapłańskiej. Miał zaledwie 20 lat.

Ostatnie słowa Galoisa skierowane do jego brata –
Alfreda brzmiały:

**„Ne pleure pas, Alfred ! J’ai besoin de tout
mon courage pour mourir à vingt ans ! ”**

(Nie płacz, Alfred! Potrzebuję całej mojej odwagi, by umrzeć w
wieku dwudziestu lat!)

CYTATY O EVARIŚCIE GALOIS

- ✘ „Szalony demon matematyki”
- ✘ „Okolo roku 1830 na firmamencie matematyki zabłysła niesłychanej jasności gwiazda: Evariste Galois”
- ✘ „Nie jesteśmy nawet w stanie uchwycić myśli przewodniej autora” – komentarz dotyczący pracy Galoisa wysłanej do francuskiej Akademii Nauk.

CIEKAWOSTKI

- ✘ By uhonorować wybitnego matematyka wydano we Francji znaczek pocztowy z podobizną Galoisa

- ✘ Leopold Infeld napisał książkę pod tytułem „Wybrańcy Bogów”, która w zbeletryzowany sposób traktuje o życiu E.Galoisa. Pisarz poddaje w wątpliwość przyczynę śmierci matematyka. Autor sugeruje, że Evariste padł ofiarą spisku i został zamordowany przez swoich przeciwników politycznych.

